

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/28/2024
Identifikačné číslo spisu:	6121505791
Dátum vydania rozhodnutia:	27.01.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:6121505791.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu Stella Lunarís, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, IČO: 52 226 531, zastúpeného BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o. Laurinská 4, Bratislava, IČO: 36 833 533, proti žalovanému UNIPHARMA - 1. slovenská lekárnická akciová spoločnosť, Opatovská cesta 4, Bojnice, IČO: 31 625 657, zastúpenému Karkó, s.r.o., Obchodná 8985/5A, Žilina, IČO: 50 158 121, o zaplatenie 306 000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 14Cb/8/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 7. decembra 2023, č. k. 43Cob/67/2023-305 v znení opravného uznesenia č. k. 43Cob/67/2023-403 zo dňa 7.11.2024, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcu z a m i e t a .

Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na plnú náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 14Cb/8/2022-169 zo dňa 29.11.2022, v znení opravného uznesenia č. k. 14Cb/8/2022-242 zo dňa 27.4.2023, žalobu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov konania.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplynulo, že žalobca sa domáhal, aby súd vydal platobný rozkaz (podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní), ktorým žalovaného zaviazal na zaplatenie sumy 18 000 eur s príslušenstvom. Následne podaním doručeným súdu dňa 22.7.2022 žalobca zmenil (rozšíril) žalobu tak, že sa domáhal, aby mu žalovaný zaplatil sumu 306 000 eur s úrokmi z omeškania. Žalobca rozšíril žalobu o sumu 288 000 eur s príslušenstvom titulom dohodnutej paušálnej odmeny za mesiace júl 2021 až február 2022 podľa prvej mandátnej zmluvy (ďalej aj „zmluva 1/“) a za mesiace august 2021 až február 2022 podľa druhej mandátnej zmluvy (ďalej aj „zmluva 2/“). Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 26.7.2022, č. k. 14Cb/8/2022-80 pripustil zmenu žaloby.

3. Žalobca si žalobou uplatňoval nárok na odmenu za činnosť, ktorú mal vykonať pre žalovaného na základe dvoch mandátnych zmlúv, ktoré spolu uzatvorili dňa 1.3.2021. V oboch zmluvách vystupoval žalovaný v postavení mandanta („objednávateľ“) a žalobca v postavení mandátára („dodávateľ“). Predmetom prvej zmluvy bola činnosť žalobcu pre žalovaného, spočívajúca v revidovaní skladových zásob žalovaného a činnosť: „Optimalizácia COGS“ (cost of goods sold), t.j. optimalizácia nákladov predaného tovaru. Za výkon uvedených činností mal žalobca nárok na fixnú odmenu s DPH vo výške 18 000 eur mesačne. Predmetom druhej zmluvy bola činnosť žalobcu spočívajúca v revidovaní hrubého zisku produktov značky PLUS, za ktorú mal žalobca nárok na fixnú odmenu vo výške 18 000 eur mesačne s DPH. Z mandátnych zmlúv vznikol žalobcovi nárok na fixnú odmenu za výkon činnosti podľa zmluvy. Činnosti podľa prvej zmluvy mal pre žalovaného vykonávať konateľ žalobcu Ing. Božík a činnosti podľa druhej zmluvy mal vykonávať konateľ žalobcu Mgr. Uhrina. Popri fixnej odmene, mal žalobca pri každej zo zmlúv nárok aj na variabilnú odmenu (príloha č. 2 oboch zmlúv). Súd prvej inštancie konštatoval, že predmetom sporu bol len nárok žalobcu na fixnú odmenu, preto sa variabilnou odmenou nezaoberal.

4. Pri posudzovaní otázky, či žalobcovi vznikol nárok na odmenu uplatnený žalobou, súd prvej inštancie skúmal, či žalobca skutočne vykonal činnosť, ktorá bola predmetom mandátnej zmluvy, a ktorej riadne vykonanie malo za následok vznik nároku žalobcu na fixnú odmenu (§ 571 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, ďalej len „ObZ“). Za nesporné považoval, že žalovaný zaplatil žalobcovi odmenu za mesiace marec 2021 až máj 2021 v prípade zmluvy 1/ a za mesiace marec 2021 až jún 2021 v prípade zmluvy 2/. Skutkové tvrdenia a námietky žalovaného, že žalobca nevykonával riadne svoju činnosť podľa zmlúv v období pred júnom 2021, resp. ešte v období pred uzatvorením zmlúv 1.3.2021, považoval za irelevantné, keďže žalovaný riadne uhradil faktúry vystavené žalobcom za uvedené obdobia a vykonanie činností podľa zmlúv žalovaný v čase úhrady odmeny nerozpokoľoval.

5. Podľa súdu prvej inštancie možno nárok uplatnený žalobou vo vzťahu k zmluve 1/ z časového hľadiska rozdeliť na dve obdobia, pričom sporné bolo, či žalobca vykonával činnosti podľa tejto zmluvy ešte v mesiaci jún 2021. Žalobca tvrdil, že činnosti riadne vykonal a súdu preložil faktúru za mesiac jún 2021 a „Potvrdenie mandanta o činnosti mandátára“, vyhotovené žalobcom, ktoré žalovaný odmietol podpísať. Žalovaný v priebehu sporu tvrdil, že žalobca už činnosti podľa prvej zmluvy v mesiaci jún nevykonával. Keďže žalovaný namietol skutkové tvrdenia žalobcu, žalobca musel svoje tvrdenia preukázať (uniesť dôkazné bremeno), pričom však žalobca iný dôkaz nepredložil. Súd prvej inštancie tak skutkové tvrdenia žalobcu, že činnosť podľa mandátnej zmluvy 1/ riadne vykonával aj v mesiaci jún 2021, nepovažoval za preukázané. Uviedol, že pre súd nebolo podstatné, či v rámci zmluvného vzťahu medzi stranami ne/bola dohodnutá povinnosť žalobcu predkladať žalovanému reporty alebo hmotné výsledky jeho činnosti, avšak pokiaľ chcel byť žalobca v spore úspešný a uniesť dôkazné bremeno, musel preukázať, že činnosť podľa zmluvy riadne vykonal.

6. Za nesporné považoval súd prvej inštancie to, že žalobca už od júla 2021 až do februára 2022 činnosti podľa zmluvy 1/ nevykonával, len vystavoval faktúry na uplatnenie fixnej odmeny podľa zmluvy. V prípade zmluvy 2/ žalovaný uhradil žalobcovi odmenu za marec až jún 2021. Žalobca si po zmene žaloby uplatňoval nárok na fixnú odmenu aj podľa druhej zmluvy, za obdobie od júla 2021 do februára 2022. Žalobca v podaní zo dňa 22.7.2022 ani vo výpovedi konateľa žalobcu na pojednávaní nekonkretizoval, ktoré činnosti a kedy vykonával, ani neuviedol skutkové tvrdenia, že by akékoľvek činnosti bol vykonával. Žalobca však tvrdil, že činnosti pre žalovaného nevykonával pre prekážku na strane žalovaného, napriek tomu aj v prípade druhej zmluvy faktúry na fixnú odmenu uplatnenú až do mesiaca február 2022 vystavil.

7. Súd prvej inštancie uzavrel, že pokiaľ žalovaný nevykonával v rozhodnom období žiadnu činnosť mandátára podľa zmluvy, nemá nárok na (fixnú) odmenu podľa mandátnej zmluvy, pričom nepostačuje jeho presvedčenie, že zmluva trvala a že vystavoval faktúry. Súd prvej inštancie podotkol, že pokiaľ žalobca činnosť nevykonával, nebolo potrebné sa v spore zaoberať ani tým, či zmluva v čase vystavenia faktúr stále trvala, t.j. nebolo potrebné skúmať platnosť odstúpenia od zmluvy zo strany žalovaného zo

dňa 29.9.2021.

8. Na záver uviedol, že nevykonával dôkazy navrhnuté žalovaným v jeho podaní zo dňa 30.9.2022 (č.l. 126) a tiež dôkazy navrhnuté žalobcom v jeho podaní zo dňa 23.11.2022 (č.l. 148), s ohľadom na sudcovskú koncentráciu konania (§ 153 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov, ďalej len „CSP“), a teda na uvedené dôkazy neprihliadol, keďže dôkazné návrhy boli doručené súdu v oboch prípadoch až po uplynutí sudcom stanovenej lehoty. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a podľa § 262 ods. 2 CSP.

9. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 43Cob/67/2023-305 zo dňa 7.12.2023, v znení opravného uznesenia č. k. 43Cob/67/2023-403 zo dňa 7.11.2024, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

10. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobcu, že súd stranám mohol a mal uviesť v predbežnom právnom posúdení, že sa na vec vzťahuje rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Odo/1056/2004, pričom žalobca by právne argumentoval, že dané rozhodnutie nie je na vec aplikovateľné, reagoval odvolací súd poukazom na § 193 CSP a tým, že pri interpretácii práva a aplikovaní zákonov v totožnej právnej otázke môžu súdy Slovenskej republiky dospieť k rovnakým právnym názorom a záverom ako dospeli aj súdy Českej republiky. Odvolací súd tiež zdôraznil, že pod ustálenú rozhodovaciu prax nepatria ani rozhodnutia ostatných odvolacích súdov Slovenskej republiky a súdov prvej inštancie Slovenskej republiky.

11. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie síce poukázal na právny názor v rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky (bod. 18.), avšak tento právny názor predstavoval len výklad § 571 ods. 2 ObZ, pričom súd prvej inštancie prejednávany spor posudzoval v konkrétnych okolnostiach súdnej veci, a to podľa znenia zmluvných dojednaní. Konštatoval, že súd prvej inštancie bol názoru, že z oboch zmlúv vyplýva žalobcovi nárok na fixnú odmenu za výkon činnosti podľa zmluvy, a preto súd prvej inštancie skúmal, či žalobca skutočne vykonal činnosť, ktorej riadne vykonanie zakladalo vznik jeho nároku na fixnú odmenu. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom vyjadreným v českom rozhodnutí v tom zmysle, že mandátárovi vznikne nárok na odplatu, keď riadne vykoná činnosť, na ktorú bol povinný, a to bez ohľadu na to, či priniesla očakávaný výsledok alebo nie, teda ak mandatár činnosť riadne nevykonával, nárok na odplatu nemá, pričom zákonná úprava nerozlišuje dôvody nevykonania činnosti mandátárom.

12. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalobcu, že na základe zmluvných dojednaní mal žalobca nárok na fixnú odmenu za každý mesiac trvania zmlúv bez ohľadu na to, či v tom ktorom mesiaci činnosti vykonal. Žalobca vo svojich podaniach pred súdom prvej inštancie ako podstatné a rozhodujúce skutočnosti uvádzal, že ide o fixnú odmenu v zmysle zmluvných dojednaní s tým, že žalovaný uhradil žalobcovi faktúry za jeho činnosť za mesiace marec až máj 2021 podľa zmluvy 1/ a za mesiace marec až jún 2021 podľa zmluvy 2/. Poukázal na to, že zástupca žalobcu až na prvom pojednávaní vo veci samej dňa 13.9.2022 stotožnil pojem „fixná“ s pojmom „paušálna“ odmena, pričom si žalobca uplatňoval v konaní nárok na fixnú odmenu aj za mesiace, o ktorých ani len netvrdil, že by činnosti vykonával, avšak uplatňoval si ju s tvrdením, že svoju činnosť objektívne plniť nemohol. Tvrdenie, že žalobca mal nárok na fixnú odmenu za každý mesiac trvania zmlúv bez ohľadu na to, či v tom ktorom mesiaci činnosť vykonal, resp. vykonával, podľa odvolacieho súdu predstavuje novotu v odvolacom konaní (§ 366 CSP).

13. Ďalej uviedol, že medzi sporovými stranami nebol spor o výklad zmluvných ustanovení upravujúcich fixnú odmenu, poukazujúc na čl. 3 ods. 3.2. a bod 1 prílohy č. 1 oboch mandátnych zmlúv, z ktorých vyplývalo, že strany sa dohodli že žalobca voči žalovanému má nárok na fixnú odmenu za výkon činnosti podľa zmluvy. Podľa odvolacieho súdu je zrejmé, že nešlo o paušálnu odmenu za každý mesiac trvania zmluvy bez ohľadu na to, či sa činnosť žalobcom vykonávala. Poukázal na to, že strany si dohodli odmenu vo fixnej mesačnej výške, ktorá bola podľa čl. 3 ods. 3.2 oboch zmlúv podmienená

tým, že ide o odmenu „za výkon činnosti podľa tejto zmluvy“. Podľa odvolacieho súdu sa teda od žalobcu vyžadovalo, aby v každom mesiaci trvania zmlúv pre žalovaného činnosti vykonával.

14. K argumentácii žalobcu, ktorou podporne poukazoval na paušálnu odmenu advokátov, uviedol, že v záväzkovom vzťahu medzi sporovými stranami na základe uzavretých zmlúv sa vyžadoval aktívny prístup žalobcu, a nie len tzv. stav pripravenosti poskytovať žalovanému služby, ako je to pri nároku advokátov na dohodnutú paušálnu odmenu. Ďalej uviedol, že žalobca mal zmluvne dohodnuté konkrétne činnosti, ktoré mal vykonávať za účelom dosiahnutia očakávaného výsledku. Odvolací súd sa ďalej stotožnil s názorom žalobcu, že podľa rozhodovacej praxe platí, že strany konania nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože táto je vecou súdu. Ďalej uviedol, že v súdnej veci tvrdenia žalobu neumožňovali nárok subsumovať pod inú hmotnoprávnu úpravu (napr. bezdôvodné obohatenie, náhradu škody) než titulom odmeny mandátára. Z tvrdení žalobcu nebola zistiteľná ani iná skutočnosť uvedená v zákone, ktorá by v rozsahu žalovanej peňažnej povinnosti mohla zakladať vznik záväzku žalovaného proti žalobcovi (§ 489 Občianskeho zákonníka). Podľa odvolacieho súdu, ak tvrdenia žalobcu neumožňovali podriaďiť tvrdený nárok pod iný právny dôvod než titulom odmeny mandátára, nemohla obstať argumentácia žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné. Odvolací súd tiež uviedol, že tvrdenia o náhrade škody vo forme ušlého zisku vo výške mesačnej paušálnej odmeny dohodnutej v mandátnej zmluve je možné podriaďiť pod nárok na paušálnu odmenu dohodnutú v mandátnej zmluve, avšak tvrdenia o paušálnej odmene dohodnutej v mandátnej zmluve neumožňujú podriaďiť nárok pod náhradu škody vo forme ušlého zisku, keďže z týchto tvrdení nie je možné vyvodiť atribúty náhrady škody.

15. K námietke žalobcu, že súd prvej inštancie poprel jednu zo základných zásad CSP, t.j. aby bol spor rozhodnutý spravodlivo, keď podľa žalobcu nie je spravodlivé, že žalovaný sa môže svojho záväzku zbaviť jednoducho tak, že znemožní žalobcovi vykonávať dohodnutú činnosť a od zmlúv uzavretých na dobu určitú neplatne odstúpi, odvolací súd zdôraznil, že legitímne očakávania žalobcu v civilnom sporovom konaní neznameniajú, že súd vždy musí jeho žalobe vyhovieť. V súdnej veci súd prvej inštancie rozhodol v súlade so zákonnou úpravou mandátnej zmluvy a v konkrétnych okolnostiach podľa zmluvných dojednaní strán, pričom ak v jednotlivých mesiacoch žalobca činnosti podľa zmlúv nevykonával, nemohol byť založený jeho nárok titulom fixnej odmeny, a keďže tvrdenia žalobcu neumožňovali podriaďiť jeho nárok ani pod inú hmotnoprávnu úpravu, súdy nemali na základe akého právneho dôvodu dospieť k záveru o dôvodnosti žalobou uplatneného nároku. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, keď žalobou uplatnený nárok subsumoval pod nárok žalobcu ako mandátára na dohodnutú mesačnú odmenu vo fixnej výške za riadne vykonané činnosti za každý jednotlivý mesiac trvania zmlúv.

16. K námietke, že súd prvej inštancie nevykonával dôkazy navrhnuté žalobcom podaním zo dňa 23.11.2022, hoci boli predložené 6 dní pred termínom pojednávania, a žalobca ich v rovnaký deň doručil aj právnenému zástupcovi žalovaného, a teda vykonanie dôkazov nevyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu prvej inštancie a dôkazy boli iba reakciou na skutkové tvrdenia žalovaného prednesené vo vyjadrení zo dňa 30.09.2022, odvolací súd konštatoval, že v záväzkovom vzťahu medzi stranami nešlo o paušálnu odmenu, na ktorú by žalobcovi vznikol nárok bez ohľadu na to, či činnosti vykonával každý mesiac po dobu trvania zmlúv, ale šlo o odmenu vo fixnej výške za výkon činnosti za každý mesiac trvania zmluvy 1/ a 2/. Preto pre popis skutkového deja bolo potrebné, aby žalobca v konaní na súde prvej inštancie uviedol tvrdenia o vykonaných činnostiach za jednotlivé mesiace a podoprel ich dôkazmi. V písomných podaniach urobených do nariadenia pojednávania vo veci samej žalobca konkrétne tvrdenia o vykonaných činnostiach neuviedol, pričom pokiaľ predložil jednotlivé „Potvrdenia mandanta o činnosti mandátára“ podľa zmluvy 1/, tieto nemohli predstavovať splnenie povinnosti tvrdenia, t.j. nemohli povinnosť tvrdenia nahrádzať. Konkrétne tvrdenia o vykonaných činnostiach žalobca neuviedol ani na prvom pojednávaní konanom na súde prvej inštancie dňa 13.9.2022. Bol to preto žalobca, na kom v konaní spočívala povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť o vykonaných činnostiach a tieto povinnosti žalobca mal už v čase začatia konania bez ohľadu na prípadnú obranu žalovaného. Ak žalobca v konaní na súde prvej inštancie zanedbal svoju povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť, nemohla obstať jeho odvolacia argumentácia, že vyjadrenie zo dňa

23.11.2022 a listiny predložené s týmto vyjadrením, boli iba reakciou na tvrdenia žalovaného, t.j. dôkazmi opaku. Tieto tvrdenia a dôkazy mal žalobca uviesť a uplatniť v rámci základnej zákonnej povinnosti opísania rozhodujúcich skutočností svojho nároku a ich podopretia dôkazmi.

17. Rovnako ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd argumentáciu žalobcu, že pokiaľ súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.9.2022 analogicky podľa § 181 ods. 4 CSP poskytol stranám lehotu 14 dní na prípadné vyjadrenia a návrhy na doplnenie dokazovania, tak argumentácia žalobcu, že dôkazy označené a predložené vyjadrením zo dňa 23.11.2022 boli reakciou na vyjadrenie žalovaného, nemôže obstať, keďže išlo o dôkazy, ktoré mal žalobca uplatniť v rámci zákonnej povinnosti označiť dôkazy na preukázanie rozhodujúcich skutočností. Odvolací súd zdôraznil, že v prípade takto určenej sudcovskej lehoty platí, že po jej márnom uplynutí na tieto skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy nemusí súd prihliadať. Žalobca pritom neuviedol, prečo ani v určenej lehote 14 dní riadne a dostatočne nespĺnil svoju povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť o vykonaných činnostiach. Pretože prostriedky procesného útoku uplatnené žalobcom podaním zo dňa 23.11.2022 mal uplatniť už v žalobe, resp. v rozšírení žaloby, ak by konal starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania, a pretože ich neuplatnil ani v lehote určenej súdom prvej inštancie analogicky podľa § 181 ods. 4 CSP, nemohla obstať jeho argumentácia, že vykonanie týchto dôkazov nevyžadovalo odročenie už nariadeného pojednávania alebo ďalšie úkony súdu. Nešlo o prostriedky procesného útoku, ktoré mohli byť a mali byť až reakciou na obranu žalovaného, a len okolnosť, že šlo o listinné dôkazy, ktoré by bolo možné vykonať na pojednávaní prečítaním alebo oznámením ich obsahu, nebola postačujúca na to, aby súd prvej inštancie na tieto prostriedky procesného útoku prihliadal. Odvolací súd preto uzavrel, že procesný postup súdu prvej inštancie bol správny.

18. Žalobca tiež namietal záver súdu prvej inštancie, že nepreukázal vykonanie prác za mesiac jún 2021 podľa zmluvy 1/, súdu prvej inštancie vytykal nesprávne skutkové zistenia, keď mal prehliadnuť iné dôkazy a zhodné tvrdenia strán. Vo vzťahu k uvedenej námietke odvolací súd uviedol, že v žalobe žalobca neuviedol konkrétne tvrdenia o činnostiach, ktoré mal vykonať za mesiac jún 2021 podľa zmluvy 1/, a teda v odpore, ktorý bol prvým procesným úkonom žalovaného v konaní, žalovaný ani nemal aké tvrdenia žalobcu o vykonaných činnostiach poprieť. Konkrétne tvrdenia o vykonaných činnostiach za mesiac jún 2021 žalobca neuviedol ani vo vyjadrení k odporu žalovaného, i keď vo vyjadrení k odporu ako dôkaz označil a predložil Potvrdenie mandanta o činnosti mandátára za jún 2021. Odvolací súd bol názoru, že zásadu, že splnenie povinnosti tvrdenia nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy, je potrebné uplatňovať aj pri ďalších dôkazoch, resp. návrhoch strán na dokazovanie uplatnených v iných podaniach než v žalobe. Ak žalobca do konania prvého pojednávania na súde prvej inštancie dňa 13.9.2022 v písomných podaniach neuviedol konkrétne tvrdenia o vykonaných činnostiach za mesiac jún 2021, a tieto na pojednávaní dňa 13.9.2022 neuviedol ani zástupca žalobcu, nemôže podľa odvolacieho súdu obstať argumentácia žalobcu, že „tu boli zhodné tvrdenia strán“, ak zástupca žalovaného na pojednávaní dňa 13.9.2022 v jeho úvodnom prednese uviedol, že „v mesiacoch júl až september žalobca nevykonával žiadnu činnosť“, z čoho podľa žalobcu nemožno mať žiadne pochybnosti o tom, že v júni 2021 činnosť vykonával. Žalovaný v odpore uviedol, že žalobca žiadne činnosti podľa zmluvy 1/ nevykonával, a teda šlo len o dedukciu, ktorú žalobca mienil v odvolaní vyvodiť z neuvedených tvrdení zástupcu žalovaného. Obdobnou dedukciou žalobca v odvolaní postupoval aj pri poukazovaní na výpoveď člena predstavenstva žalovaného Ing. W., keď z jeho odpovede, že „si nespomína“, či boli výpadky v zásobách aj „počas mesiacov máj až jún“, podľa žalobcu je zrejmé, že ak by žalobca činnosť v júni 2021 nevykonával, nepochybne by odpoveď bola, že činnosť vtedy vykonávaná nebola. Tiež za neodôvodnenú dedukciu žalobcu považoval aj poukazovanie na výpoveď svedka C. s tým, že svedok spochybňoval výlučne kvalitu činnosti žalobcu, ale nie samotné vykonávanie činnosti ako také, tu odvolací súd poukázal na to, že postavenie svedka v sporovom konaní nie je možné stotožniť s tým, že by malo ísť o zhodné tvrdenia strán.

19. Odvolací súd súhlasil s názorom žalobcu, že výsluch konateľa právnickej osoby je podľa § 195 CSP dôkazom, avšak z výpovede Ing. Božíka o stave zásob a náraste predaja ku koncu júna 2021 nemožno vyvodiť konkrétne činnosti vykonané žalobcom v júni 2021. Uvedené tvrdenia preto nemohli byť považované za nesporné, hoci neboli žalovaným kvalifikovane popreté. Žalobca sa tiež pokúšal

vyvodiť záver o vykonanej činnosti v júni 2021 z výpovede svedkyne Z., ktorá potvrdila stretnutie s obchodným partnerom RECORDATI SK s.r.o. Odvolací súd zdôraznil, že ak žalobca neuviedol konkrétne tvrdenie o činnosti v mesiaci jún 2021, že jeho činnosť v júni 2021 spočívala v stretnutí s obchodným partnerom, nebolo povinnosťou súdu vyvodiť takéto tvrdenie z dôkazu, keďže žalobca bol ten, kto mal tvrdiť a preukázať aké konkrétne činnosti v mesiaci jún 2021 podľa zmluvy 1/ vykonal, resp. vykonával. Odvolací súd uzavrel, že súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že žalobca nepreukázal vykonanie činnosti podľa zmluvy 1/ v mesiaci jún 2021.

20. Na záver uviedol, že žalobca podal odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie v celom rozsahu, vrátane výroku o náhrade trov konania, avšak neuviedol žiadnu odvolaciu argumentáciu týkajúcu sa tohto výroku, čím neumožnil odvolaciemu súdu prieskum napadnutého rozhodnutia v tomto rozsahu. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

21. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v celom rozsahu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania odôvodňoval existenciou vady podľa ust § 420 písm. e) CSP, a tým, že v dovolacom konaní rozhodovali vylúčení sudcovia a rozhodoval nesprávne obsadený súd. Dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, zároveň požiadal o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

22. Dovolateľ namietal, že v dovolacom konaní došlo k zmene členky senátu bez toho, aby na to boli splnené podmienky. Ďalej uviedol, že k jej zmene došlo dokumentom „Určenie tretieho člena senátu“ datovaným dňa 30.11.2023, avšak tento dokument bol podpísaný až dňa 4.12.2023. Dovolateľ za neprípustnú považuje skutočnosť, aby k zmene členky senátu došlo len 3 dni pred rozhodnutím odvolacieho senátu. Tvrdí, že pri namietanej zmene člena senátu badať prvky účelovosti, čo je v rozpore s právom na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

23. Dovolateľ v lehote na podanie dovolania doplnil a rozšíril dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil existenciou vady podľa § 420 písm. f) CSP a zároveň podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP majúci za to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení veci.

24. Vo vzťahu k existencii vady podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo prekvapivé, keďže súd prvej inštancie neuviedol predbežné právne posúdenie veci, resp. že zmenil v priebehu konania názor na to, čím sa bude zaoberať, ale stranám sporu túto skutočnosť nezrejmil (bod D dovolania). Poukázal na § 181 ods. 2 CSP tvrdiac, že keď súd uvedie, ktoré zákonné ustanovenia sa na vec vzťahujú a podľa ktorých bude skúmať, či žalobou uplatnený nárok je dôvodný, toto podľa dovolateľa nemožno považovať za predbežné právne posúdenie veci. Namietal, že súd prvej inštancie v priebehu konania zmenil názor na to, čím sa bude zaoberať, stranám to však neuviedol, čím postupoval v rozpore s § 181 ods. 2 CSP, čím žalobcovi znemožnil účinne sa domáhať jeho práva na súde, napr. uplatnením ďalších procesných prostriedkov. Namietal, že odvolací súd nesprávne posúdil ako novotu tvrdenie žalobcu, že mal nárok na odmenu za každý mesiac trvania zmlúv bez ohľadu na to, či v tom ktorom mesiaci činnosť vykonal, resp. vykonával (body 32 -35, 38-39), pretože žalobca nemohol týmto spôsobom argumentovať skôr, keďže žalovaný sa týmto nebránil a žalobca sa to dozvedel až z rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd tak nenapravil pochybenie súdu prvej inštancie, keď neprihliadol na celú argumentáciu žalobcu smerujúcu proti (prekvapivému) právnomu posúdeniu veci súdom prvej inštancie. Pochybenie súdu prvej inštancie tak v spojení s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu podľa dovolateľa dosiahlo takú intenzitu, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

25. Dovolateľ vadu podľa § 420 písm. f) CSP videl tiež v nedostatočnom a zmätočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu (bod E dovolania). Poukázal na to, že odvolací súd vo vzťahu k posúdeniu uplatneného nároku ako fixnej, resp. paušálnej odmeny a relevantnosti odvolacej argumentácie uviedol, že „zástupca žalobcu až na prvom pojednávaní vo veci samej, konanom na súde prvej inštancie dňa

13.9.2022, v rámci úvodného prednesu (§ 191 ods. 1 CSP) stotožnil pojem „fixná“ odmena s pojmom „paušálna“ odmena“ (bod 40 odôvodnenia). Podľa dovolateľa rozlíšenie medzi fixnou a paušálnou odmenou malo podstatný význam pre rozhodnutie vo veci, pričom odvolací súd prehliadol argumentáciu žalobcu v jeho vyjadrení v bodoch 6 a 10 návrhu na zmenu žaloby, kde uviedol, že išlo o paušálnu odmenu. Dovolateľ mal za to, že odvolací súd sa s danou argumentáciou nevysporiadal, a teda žalobcom namietaná vada spočívajúca v nedostatočnom a zmätočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

26. Dovolateľ namietal, že súdy nižšej inštancie neposúdili žalobu z hľadiska iného právneho dôvodu aplikujúc princíp „iura novit curia“ (bod F dovolania). Poukázal na bod 24 rozhodnutia súdu prvej inštancie, z ktorého vyplynulo, že pokiaľ žalobca nevykonával v rozhodnom období žiadnu činnosť mandátára podľa zmluvy, nemá nárok na (fixnú) odmenu podľa mandátnej zmluvy a nepostačuje jeho presvedčenie, že zmluva trvala a že vystavoval faktúry, pričom zároveň súd konštatoval, že to nevylučuje jeho prípadné iné nároky, ktoré mu v súvislosti so zmluvným vzťahom so žalovaným mohli vzniknúť. Uviedol, že odvolací súd sa s uvedenou argumentáciou vysporiadal v bodoch 43-45 tak, že tvrdenia žalobcu vraj neumožňovali žalobou uplatnený nárok subsumovať pod inú hmotnoprávnu úpravu, než titulom odmeny mandátára a najmä tvrdenia žalobcu neumožňovali posúdiť žalobou uplatnený nárok titulom náhrady škody vo forme ušlého zisku. Dovolateľ konštatoval, že súd prvej inštancie nevidel v skutkových tvrdeniach žalobcu také nedostatky ako odvolací súd, súd prvej inštancie ich iba inak právne posúdil. Odvolací súd tak odôvodnenie súdu prvej inštancie podľa dovolateľa nahradil iným vlastným odôvodnením, vo vzťahu ku ktorému žalobca nemal možnosť argumentovať.

27. Dovolateľ namietal aj arbitrárnosť skutkových záverov konajúcich súdov (bod G dovolania) s poukazom na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“). Dovolateľ mal za to, že odvolací súd poprel základné princípy prenosu bremena tvrdenia, dôkazného bremena a voľného hodnotenia dôkazov, keď si ich vyložil tak, že súd nesmie prihliadnuť na také tvrdenie svedka, ktoré žalobca predtým sám doslovne nenapísal, najmä keď svedka navrhol žalovaný. Podľa dovolateľa tvrdenia žalobcu preukazovali konkrétnu činnosť žalobcu vykonávanú v mesiaci jún 2021, a teda skutkový záver o neunesení dôkazného bremena vo vzťahu k tomuto mesiacu je arbitrárny.

28. K nesprávnemu právnemu posúdeniu dovolateľ uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP je daná tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľ vymedzil právnu otázku v znení: „či má mandátár nárok na mesačnú odplatu aj za tie mesiace trvania mandátnej zmluvy kedy svoju činnosť nevykonával, hoci aj pre okolnosti na strane mandanta“.

29. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Odo/1056/2004 dospel k záveru, že pokiaľ žalobca nevykonával v rozhodnom období žiadnu činnosť mandátára podľa zmluvy, nemá nárok na (fixnú) odmenu podľa mandátnej zmluvy. Podľa dovolateľa odvolací súd aj keď sa pokúsil rozlíšiť medzi fixnou a paušálnou odmenou, vyriešil nastolenú otázku v bode 38 rozhodnutia tak, že „pokiaľ ide o výklad § 571 ods. 2 ObZ tak, ako ho zaujal Najvyšší súd ČR v konštatovanom rozhodnutí sp. zn. 32Odo/1056/2004 zo dňa 15.3.2005, odvolací súd bol právneho názoru, že zákonná úprava je založená na tom, že mandátárovi vznikne nárok na odplatu, keď riadne vykoná činnosť, na ktorú bol povinný, a to bez ohľadu na to, či priniesla očakávaný výsledok alebo nie, a teda ak mandátár činnosť riadne nevykonával, nárok na odplatu nemá, pričom zákonná úprava nerozlišuje dôvody, pre ktoré mandátár činnosť riadne nevykonával.“ Podľa dovolateľa uvedený rozsudok nebol na danú vec aplikovateľný, podporne poukazujúc na záver toho istého senátu Najvyššieho súdu ČR v inej veci 32Odo/303/2005. Vo vzťahu k uvedeným rozhodnutiam uviedol, že rozdiel medzi týmito rozhodnutiami bol vysvetlený Ústavným súdom ČR v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 1204/12 tak, že rozhodnutie sp. zn. 32Odo/1056/2004 sa vzťahuje na skutkový stav, keď zo strany mandátára nebolo plnené vôbec a v druhej veci mandátár práce vykonával, avšak nie každý mesiac po dobu trvania mandátnej zmluvy. Do pozornosti odvolacieho súdu dal aj rozhodnutia okresných súdov a krajských súdov v SR.

30. Podľa dovolateľa mala byť právna otázka vyriešená tak, že jedinou podmienkou pre nárok mandátára na dohodnutú paušálnu odmenu je vykonávať činnosti pre mandanta v zmysle § 571 ods. 2 veta prvá ObZ v rámci plnenia predmetu mandátnej zmluvy, a to bez ohľadu na to, či tieto boli vykonávané každý mesiac po dobu jej trvania. Pokiaľ by mal byť vznik nároku dohodnutej paušálnej odmeny viazaný na vykonanie činnosti mandátárom pre mandanta každý mesiac, tak by muselo byť takéto dojednanie podľa dovolateľa vyslovene obsiahnuté v zmluve. Dovolateľ na záver dovolaciemu súdu navrhol, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

31. Dovolanie žalobcu bolo doručené na vyjadrenie žalovanému dňa 27.3.2024 s určenou lehotou na vyjadrenie 10 dní odo dňa doručenia výzvy, ktorá uplynula dňa 6.4.2024 (sobota), teda posledným dňom bol deň 8.4.2024 ako najbližší pracovný deň. Najvyšší súd teda v súlade s § 436 ods. 3 CSP na vyjadrenie žalovaného, doručené súdu prvej inštancie 9.4.2024, neprihliadal.

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 veta pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v časti prípustné, avšak nie je dôvodné a je potrebné ho zamietnuť (§ 448 CSP).

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. e) CSP

33. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľ namieta vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. e) CSP z dôvodu, že v odvolacom konaní rozhodovali vylúčení sudcovia a tiež rozhodoval nesprávne obsadený súd, resp. že v odvolacom konaní došlo k zmene člena senátu bez toho, aby boli na to splnené podmienky.

34. Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

35. Ústavný súd v súvislosti s právom na zákonného sudcu uviedol, že princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania, resp. stranu sporu záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelenia súdnej agendy a aby bol vylúčený pre rôzne dôvody a rozličné účely výber súdov a sudcov „ad hoc“ (pozri napr. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Zákonný sudca je podľa judikatúry ústavného súdu sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho za zákonného sudcu treba však pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce vecne a miestne príslušného súdu; ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie v senáte; ako aj sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť alebo pre iné ďalšie dôvody (pozri napr. II. ÚS 118/02, II. ÚS 119/02).

36. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v súvislosti s právom na zákonného sudcu vyslovil, že rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4.5.2000).

37. Súčasťou základného práva na zákonného sudcu, resp. na súd zriadený zákonom je popri požiadavkách zákonného vymedzenia vecnej, miestnej a funkčnej príslušnosti súdu, rozdelenia súdnej agendy medzi sudcov a senáty vrátane stanovenia ich počtu i zloženia, požiadavke vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodnutia vecí z dôvodov jeho zaujatosti, aj právo na náležité preskúmanie námietok strany sporu ohľadom porušenia z týchto požiadaviek vyplývajúcich práv a následné vyporiadanie sa s týmito námietkami preskúmateľným spôsobom súdom príslušným na rozhodnutie o nich (napr. I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 87/01, I. ÚS 115/02, III. ÚS 202/02, III. ÚS 116/06).

38. V tejto súvislosti je potrebné akcentovať, že právo na zákonného sudcu neznamena právo na konkrétneho sudcu, napokon aj samotný zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) vo svojom § 3 ods. 3 stanovuje, že zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (pozri napr. II. ÚS 15/96, II. ÚS 16/2011, III. ÚS 459/2017).

39. Podľa § 50 ods. 2 písm. c) zákona o súdoch, rozvrh práce obsahuje určenie spôsobu zastupovania senátov, sudcov, samosudcov, predsedov senátov a súdnych úradníkov tak, aby bolo možné zabezpečiť v súlade s osobitnými zákonmi konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci v prípade vylúčenia sudcu alebo súdneho úradníka a v prípade náhlej prekážky brániacej sudcovi alebo súdnemu úradníkovi vykonať jednotlivé úkony.

40. Záruka súvisiaca so spôsobom určenia zákonného sudcu sa prejavuje reguláciou prijatou v § 51 ods. 1 zákona o súdoch, podľa ktorej ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom alebo samosudcom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

41. Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch, podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená aj vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov. Súdny vychádza z rozvrhu práce, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva, teda prostredníctvom rozvrhu práce je okrem iného upravené aj pridelenie jednotlivých sporov, na základe zásady pevného pridelenia súdnej agendy a zabezpečuje, aby nedochádzalo k výberu sudcov a súdov ad hoc.

42. Podľa § 51 ods. 4 písm. a) zákona o súdoch, ak odsek 5 neustanovuje inak, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade (a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená.

43. Z rozvrhu práce Krajského súdu v Banskej Bystrici na rok 2023, účinného od 1. novembra 2023 so zapracovaným dodatkom č. 12, z čl. III bod 3.1, vyplýva, že ak vznikne náhla prekážka, ktorá bráni zákonnému sudcovi (konajúcemu ako samosudca), ktorému bola vec pridelená, vykonávať úkony a rozhodovať vo veci po kratší čas ako šesť týždňov, vec bude pridelená sudcovi určenému rozvrhom práce krajského súdu na zastupovanie tohto zákonného sudcu; pridelenie sa vykonáva v čase, keď sa zistí náhla prekážka a potreba pridelenia vecí. Na účely tohto ustanovenia sa za náhlu prekážku v práci považuje aj čerpanie dovolenky. Na zastupovanie predsedu senátu alebo člena senátu sa použijú primerane ustanovenia bodu 2.6.1. Podľa bodu 3.2, ak senát nie je dočasne obsadený tretím členom senátu, určí ho riadiaci predseda zatupujúceho senátu. Na zastupovanie predsedu senátu alebo člena senátu sa použijú primerane ustanovenia bodu 2.6.1.

44. Podľa bodu 2.6.1 písm. b), ak došlo k vylúčeniu z prejednávania a rozhodovania vecí sudcu alebo sudcov, ktorí nevykonávajú funkciu predsedu senátu ďalším členom alebo členmi senátu, stáva sa sudca alebo sudcovia zastupujúceho senátu, podľa rozhodnutia riadiaceho predsedu zastupujúceho senátu. Ak je zriadený štvorčlenný senát, zastupuje člena senátu ďalší člen toho istého senátu.

45. Dovolací súd tu uvádza, že obsah spisu nenasvedčuje tomu, že by v danom prípade rozhodovali iní než zákonní sudcovia (zákonný senát). Vec na odvolacom súde bola náhodným výberom (technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti SR) pridelená a zapísaná do senátu 43Cob pod sp. zn. 43Cob/67/2023. Z rozvrhu práce Krajského súdu v Banskej Bystrici na rok

2023 prítom vyplýva, že členmi senátu boli v čase nápadu vecí JUDr. Blaha, Mgr. Kamenská (ako sudca spravodajca) a JUDr. Holecová. Z článku V bod 2.12 rozvrhu práce vyplýva, že senát 43 má rozvrhom práce ako zastupujúci senát určený senát 42. Senát 42 bol v zložení riadiaci predseda (predsedníčka senátu) JUDr. Kubincová, PhD., JUDr. Novotná predsedníčka senátu a členka senátu JUDr. Gindlová. Na základe dopytu dovolacieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici bolo zistené, že z dôvodu čerpania dlhodobej PN nebola riadiaca predsedníčka senátu 42 JUDr. Kubincová, PhD. prítomná v práci v období od 4.10.2023 do 31.3.2024. Vzhľadom na bod 3.2 cit. rozvrhu práce v spojení s bodom 2.6.1 písm. a) veta prvá, predsedu senátu zastupuje ďalší predseda toho istého senátu (tu JUDr. Novotná). Z dôvodu (ako aj z čl. 302 spisu vyplýva), že v danom čase bola neprítomná riadiaca predsedníčka senátu 42 JUDr. Kubincová, PhD, určila JUDr. Novotná dňa 30.11.2023 ako predsedníčka (zastupujúceho) senátu 42 na podklade oznámenia JUDr. Holecovej (členky senátu 43Cob) o nastúpení na dlhodobú PN, aplikáciou čl. III bod 32 a bod 2.6.1.b) Rozvrhu práce Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako tretieho člena senátu 43Cob na prejednanie a rozhodnutie vecí 43Cob/67/2023 JUDr. Gindlovú. Zo Zápisnice o verejnom vyhlásení rozhodnutia zo dňa 7.12.2023 vyplynulo, že senát rozhodoval v zložení Mgr. Kamenská (sudca spravodajca), JUDr. Blaha a JUDr. Gindlová, čo zodpovedá postupu predvídanému rozvrhom práce. Dovolací súd tiež konštatuje, že skutočnosť, že podľa žalobcu nemala určená tretia členka odvolacieho senátu dostatok času na naštudovanie spisu, nie je dôvodom na porušenie práva na zákonného sudcu. Námetka nezákonnej zmeny člena senátu bola preto posúdená ako nedôvodná. Dovolací súd konštatuje, že k porušeniu tohto práva nedošlo a zloženie senátu bolo v súlade s rozvrhom práce.

46. K namietanej funkčnej ne/príslušnosti Krajského súdu v Banskej Bystrici na prejednanie a rozhodnutie sporu, poukazuje dovolací súd na rozhodnutie sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo dňa 16. augusta 2023, publikované pod č. 43/2023 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4/2023 k príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach proti rozhodnutiam súdov prvej inštancie vydaných v obchodnoprávných sporoch podľa CSP, podľa ktorého:

I. Na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 v obchodnoprávných sporoch je od 1. júna 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa Civilného sporového poriadku v znení účinnom od 1. júna 2023.

II. Ustanovenie § 34 ods. 1 a 2 CSP vo väzbe na ustanovenie § 22 CSP v znení od 1. júna 2023 je potrebné interpretovať tak, že od 1. júna 2023 je daná funkčná príslušnosť výhradne Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch všetkými súdmi prvej inštancie (nielen okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu), spadajúcimi tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP.

47. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

48. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave, c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

49. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31.

mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

50. V danom spore išlo o konanie o odvolaní, ktoré bolo začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023. Podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol na konanie o uvedenom odvolaní funkčne príslušný Krajský súd v Trenčíne. S účinnosťou od 1. júna 2023 je podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch podľa § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) CSP príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, keďže prechodné ustanovenie § 471c CSP výslovne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je potrebné od 1. júna 2023 aplikovať aj v takom prípade, keď okresný súd rozhodujúci obchodnoprávny spor v prvej inštancii nie je jedným z okresných súdov vymedzených v § 22 písm. d) až h). Pokiaľ súdom rozhodujúcim v obchodnoprávnom spore v prvej inštancii bol Okresný súd Prievidza, ktorý patrí do obvodu Krajského súdu Trenčín, je potrebné aplikovať § 34 ods. 2 písm. a) CSP a funkčne príslušným súdom tak je Krajský súd v Banskej Bystrici.

51. Najvyšší súd ešte dodáva, že prijatými závermi nedochádza k porušeniu práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona o súdoch) a ani k porušeniu zásady perpetuatio fori, keď k zmene funkčnej príslušnosti súdov došlo na základe zmeny právnej úpravy a jej okamžitej aplikovateľnosti, pričom úprava intertemporalít novej procesnej úpravy bola v rukách zákonodarcu (z hľadiska zmien v nastavení súdnej mapy, kompetencií súdov v rámci súdnej reformy). Dovolací súd tu podporne poukazuje aj na aktuálne závery ústavného súdu prijaté v uznesení pléna ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 11/2024-21, ktorým odmietol návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 471c v spojení s § 22 písm. d) CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 „v rozsahu vzťahujúcom sa na obchodnoprávne spory začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023“.

52. Preto ak dovolateľ vyvodzoval vadu nesprávne obsadeného súdu tým, že v danej právnej veci rozhodoval ako odvolací súd Krajský súd v Banskej Bystrici, dospel dovolací súd k záveru, že na konanie o odvolaní žalobcu bol podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v znení účinnom od 1.6.2023 funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorému v súlade s § 43 ods. 1 CSP bola predmetná vec správne postúpená Krajským súdom v Trenčíne. Dovolací súd konštatuje, že uvedená námietka žalobcu nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. e) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

53. Dovolateľ ďalej prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z § 420 písm. f) CSP, nakoľko mu ako žalobcovi odvolací súd mal nesprávnym procesným postupom znemožniť, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. K tvrdenej vade zmätočnosti malo dôjsť v dôsledku nedodržania postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 CSP, čo malo mať za následok prekvapivosť rozhodnutia, tiež že odôvodnenie odvolacieho rozhodnutia je nedostatočné a zmätočné, že súd neposúdil žalobu z hľadiska iného právneho dôvodu (iura novit curia) a že odvolací súd dospel k arbitrárnym záverom.

54. K námietke nedodržania postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 CSP a jeho následnej prekvapivosti, resp. že súd prvej inštancie zmenil v priebehu konania názor na to čím sa bude zoberať, ale stranám sporu tuto skutočnosť nezrejmil, čím v končnom dôsledku malo dôjsť k prekvapivému rozhodnutiu, dovolací súd konštatuje, že s touto námietkou žalobcu sa nestotožňuje.

55. Civilný sporový poriadok uvádza v ustanovení § 181 ods. 2 CSP, že po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

56. Dovolateľ uviedol, že v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP, resp. ak by súd prvej inštancie nezmenil názor ohľadom toho, s čím sa bude v konaní zaoberať, tak by realizácia procesných práv žalobcu bola iná a v konaní by napríklad uplatnil ďalšie prostriedky procesného útoku, tieto však ani v podanom dovolaní bližšie nešpecifikoval. Dovolací súd konštatuje, že z obsahu zápisnice o pojednávaní dňa 13.9.2022 vyplýva, že „Súd postupuje podľa § 181 ods. 2 CSP. Prednes sudcu je v plnom znení zachytený na nahrávke z pojednávania. Súd ho samostatne neprotokoluje.“ Zo zvukového záznamu z pojednávania vyplýva, že súd prvej inštancie v rámci predbežného právneho posúdenia veci uviedol, ktoré skutočnosti považuje za nesporné a čo považuje za sporné, tiež uviedol, ktoré dôkazy vykoná, a k predbežnému právnomu posúdeniu sa vyjadril súd konštatujúc, že na daný spor sa vzťahujú ustanovenia mandátnej zmluvy podľa § 566 ObZ a nasl. k odmene mandátára, § 567 o odstúpení a odstúpenie podľa § 344 ObZ, tiež sa vyjadril, že bude skúmať, či podmienky na priznanie odmeny boli splnené, resp. či odstúpenie bolo platné.

57. Dovolací súd po oboznámení sa so zvukovým záznamom konštatuje, že súd prvej inštancie uviedol, ktoré skutkové tvrdenia sú sporné, ktoré sú nesporné, tiež uviedol predbežné právne posúdenie veci, teda dôsledne realizoval povinnosť podľa § 181 ods. 2 CSP. Námetka dovolateľa týkajúca sa opomenutia dodržania postupu podľa § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie nie je dôvodná.

58. Dovolací súd konštatuje, že cieľom § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité, a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však neľmituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv, napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod. Rovnako tak z rozhodnutia Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS 16/2012, vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP (aktuálne § 181 ods. 2 CSP), vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016, sp. zn. 5Cdo/211/2013, sp. zn. 5Cdo/181/2021, sp. zn. 7Cdo/279/2021).

59. Treba tiež zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením. Predbežné právne posúdenie veci vyslovené súdom však nie je pre súd záväzné, pretože sa nejedná o rozhodnutie súdu. Opačný výklad by viedol k deformovaniu rozhodovacieho procesu, najmä ak by v priebehu súdneho konania vyšla najavo spornosť určitej skutočnosti. Právny názor a hodnotiace úsudky súdu sú vlastné až samotnému rozhodnutiu vo veci, nie však postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP. Ak sa toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva.

60. Dovolateľ v súvislosti s opomenutím postupu súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 181 ods. 2 CSP namietal aj prekvapivosť rozhodnutia súdu. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, keď odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné.

61. Princíp právnej istoty znamená, že strany môžu predvídať obsah súdneho rozhodnutia v konkrétnej právnej veci. O nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu

ide vtedy, ak sa odvolací súd v rozhodujúcich okolnostiach odklonil od rozhodnutia súdu prvej inštancie alebo ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadrovať sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. V danej súvislosti je teda zrejmé, že prípadné porušenie ustanovenia § 181 ods. 2 CSP nemôže mať za následok prekvapivé rozhodnutie v zmysle vyššie uvedeného. Keďže odvolací súd založil svoje rozhodnutie vo veci na rovnakých právnych záveroch ako súd prvej inštancie, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, rozhodnutie odvolacieho súdu nemohlo byť pre dovolateľa prekvapivé.

62. Ohľadom tvrdenej arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že za arbitrárne sa považuje súdne rozhodnutie založené na svojvôli či ľubovôli súdu, neopierajúce sa o zákon. Pokiaľ ide o arbitrárnosť, táto môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020). Takúto vadu, spočívajúcu v arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia, však dovolací súd v danom prípade nezistil. Pokiaľ sa odvolací súd po preskúmaní veci a napadnutého rozhodnutia stotožnil s názorom vysloveným súdom prvej inštancie bez toho, aby vytkol obsah odôvodnenia rozhodnutia, nemožno túto skutočnosť považovať za vadu, ktorá by napĺňala predpoklady zákonom stanoveného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP len preto, že sporová strana s rozhodnutím nesúhlasí.

63. Vo vzťahu k námietke o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia, dovolací súd z tohto hľadiska preskúmal nielen rozhodnutie odvolacieho súdu, ale vzhľadom na jeho potvrdzujúci charakter aj rozhodnutie súdu prvej inštancie, keďže z hľadiska nimi uvádzaných dôvodov tvoria celok. Z obsahu dovolania v zásade možno vyvodíť, že dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu ako nesprávny procesný postup v podstate to, že sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, že vec neposúdil podľa predstáv žalobcu, a teda ním napadnuté prvoinštančné rozhodnutie nezmenil.

64. V danom prípade podľa dovolacieho súdu už z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že súd sa zaoberal pre vec podstatnou argumentáciou strán, aplikoval príslušné právne normy a ich interpretáciu v danom prípade vysvetlil v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom zreteľne vyjadril dôvody, pre ktoré bolo nutné žalobu zamietnuť, so správnosťou záverov ktorých sa stotožnil aj odvolací súd. Oba súdy nižšej inštancie uzavreli, že žalobca sa mandátnou zmluvou 1/ a 2/ nemohol domáhať tzv. paušálnej odmeny (bez ohľadu na vykonanie činnosti), nakoľko v zmluvách bolo dohodnuté vykonanie konkrétnych činností, ktoré bol žalobca povinný vykonať. Žalobca sa domáhal za každý mesiac trvania oboch zmlúv odmien za riadny výkon/vykonanie jeho činnosti vo fixne určenej výške, a to aj ak v jednotlivých mesiacoch činnosti podľa zmlúv nevykonal, čo súdy posúdili tak, že mu nemohol nárok vzniknúť titulom fixnej odmeny. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že v konkrétnych okolnostiach danej veci, s ohľadom na tvrdenia žalobcu, nebolo možné podradiť jeho nárok pod inú hmotnoprávnú úpravu, a aj preto posúdil nárok žalobcu ako nedôvodný.

65. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vyjadril k argumentácii a námietkam žalobcu, ako aj k dôvodom, pre ktoré sa priklonil k záveru, že žalobou uplatnený nárok na splnenie peňažnej povinnosti, je nutné vyhodnotiť ako nárok žalobcu ako mandátára na dohodnutú mesačnú odmenu vo fixnej výške za riadne (skutočné) vykonanie činnosti pre žalovaného za každý jednotlivý mesiac trvania mandátnych zmlúv. Odvolací súd sa s argumentami a námietkami žalobcu v dostatočne miere vysporiadal, rozhodnutie odvolacieho súdu je zrozumiteľné, dáva odpovede na zásadné otázky prejednávanej veci, pričom odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, ktorú

vyhodnotil ako správnu.

66. Rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií z hľadiska ich odôvodnenia nevykazujú znaky arbitrárnosti či nepreskúmateľnosti z hľadiska obsahovej či logickej nekonzistentnosti alebo rozporu s príslušnou zákonnou úpravou Civilného sporového poriadku, a teda naplnenia podmienky nesprávneho procesného postupu takej intenzity, ktorá by vo svojom dôsledku niesla so sebou vadu zmätočnosti konania z dôvodu porušenia práva strany na spravodlivý proces a vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, a tým ani prípustnosti a dôvodnosti dovolania. To, že sa žalobca s posúdením veci odvolacím súdom, jeho závermi, samotným rozhodnutím a jeho dôvodmi nestotožnil, nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

67. Vo vzťahu k námietke iura novit curia, že súdy neposúdili žalobu z hľadiska iného právneho dôvodu, považuje dovolací súd túto argumentáciu dovolateľa za nedôvodnú. Zásada iura novit curia, ktorá ovláda civilné konanie, stanovuje, že sporové strany nie sú povinné uplatnený nárok ani obranu proti nemu právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je, alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/196/2009 z 22. septembra 2010),

68. Žalobca teda nie je povinný svoj nárok právne kvalifikovať, resp. ak svoj nárok právne kvalifikuje nesprávne, nie je súd týmto jeho právnym názorom viazaný, ale je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na žalobcom tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú, pretože súd je tým, kto má právnu kvalifikáciu vykonať. Súd tak nemôže žalobou uplatnený nárok zamietnuť len z toho dôvodu, že ho žalobca nesprávne právne kvalifikoval (4Cdo/200/2019, 6MCdo/4/2011).

69. V danom spore je však zrejmé, že odvolací súd v bode 43 odôvodnenia svojho rozhodnutia konštatoval, že právna kvalifikácia je vecou súdu, zároveň však dovodil, že v konkrétnych okolnostiach súdnej veci tvrdenia žalobcu neumožňovali žalobou uplatnený nárok subsumovať pod inú hmotnoprávnu úpravu, než ako nárok titulom odmeny mandátára, čo sa nijako nevymyká obsahu spisu v kontexte všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Žalobcom vznesená argumentácia neumožňovala posúdiť žalobou uplatnený nárok titulom náhrady škody vo forme ušlého zisku, či titulom bezdôvodného obohatenia alebo iných skutočností, ktoré by mohli zakladať vznik záväzku žalovaného voči žalobcovi, ako konštatoval odvolací súd a s týmto konštatovaním sa stotožňuje aj dovolací súd. Tu dovolací súd len pripomína, že samotné právne posúdenie veci, hoci aj nesprávne, nespadá pod dovolacie dôvody zmätočnosti z hľadiska vady nesprávneho procesného postupu v konaní súdu (por. R 24/2017).

70. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, ktorá by zakladala porušenie práva žalobcu na spravodlivý súdny proces, čo zakladá dôvod na odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. c) CSP.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

71. Pre dovolanie podané podľa § 421 CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, platí, že ho možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva

v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

72. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku dovolací súd doposiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita takúto otázku (t.j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí) vyriešil. Zároveň platí, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom. To znamená, že musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, teda o právnu otázku rozhodujúcu pre rozhodnutie vo veci samej. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/189/2018 z 26. marca 2019).

73. V posudzovanom prípade dovolateľ vymedzil otázku v znení: či má mandatár nárok na mesačnú odplatu aj za tie mesiace trvania mandátnej zmluvy kedy svoju činnosť nevykonával, hoci aj pre okolnosti na strane mandanta“

74. Dovolací súd vo vzťahu k uvedenej otázke považuje dovolanie v tejto časti za prípustné v zmysle § 432 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 421 písm. b) CSP, pričom sú splnené podmienky pre dovolací vecno-právny prieskum. Dovolací súd primárne vychádza z toho, že odplatnosť záväzkového vzťahu založeného mandátnou zmluvou predstavuje jeho základný pojmový znak, vyplývajúci priamo z § 566 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vznik nároku mandatára na odplatu upravuje dispozitívne § 571 ods. 2 Obchodného zákonníka, podľa ktorého - ak zo zmluvy nevyplýva niečo iné - mandatárovi vzniká nárok na odplatu v okamihu, keď riadne vykoná činnosť, na ktorú bol zaviazaný, a to bez zreteľa na to, či vykonaná činnosť viedla k dosiahnutiu očakávaného výsledku. Zákon zároveň predpokladá situácie, v ktorých môže pri zariaďovaní záležitosti vzniknúť mandatárovi významná nákladová záťaž; v takom prípade je mandatár oprávnený po uzavretí zmluvy požadovať od mandanta primeraný preddavok na náklady. Mandátna zmluva ako obchodnoprávny kontrakt je preto typicky odplatnou zmluvou, pričom odplatnosť sa v aplikačnej praxi štandardne prejavuje tým, že zmluva určuje výšku odmeny alebo aspoň spôsob jej určenia. Z hľadiska zákonného nastavenia však - ak zmluva neustanoví odlišný režim - nárok na odplatu nie je podmienený dosiahnutím výsledku; podmienkou je riadne vykonanie dojednanej činnosti. Dispozitívnosť § 571 ods. 2 Obchodného zákonníka pritom umožňuje stranám konštruovať odmeňovanie v zásade v dvoch modeloch: buď ako odmenu, ktorá mandatárovi patrí za riadny výkon dohodnutej činnosti bez ohľadu na výsledok, alebo ako odmenu, ktorá je - popri požiadavke riadneho výkonu činnosti - zmluvne viazaná aj na dosiahnutie dohodnutého výsledku. V oboch prípadoch však zostáva určujúcou podmienkou vzniku nároku na odmenu skutočnosť, že mandatár riadne vykonal zmluvne dohodnutú činnosť; samotná deklarovaná pripravenosť na jej vykonávanie bez faktického plnenia na vznik nároku na odplatu spravidla nepostačuje.

75. Žalobca počas konania zastával názor, že v zmysle dojednania zmluvných strán v oboch mandátnych zmluvách mu vznikal nárok na (ním tvrdenú) paušálnu mesačnú odmenu v dojednanej fixnej výške bez ohľadu na to, či činnosť podľa mandátnej zmluvy pre mandanta vykonával, zatiaľ čo žalovaný vykladal dojednanie zmluvných strán tak, že nárok mandatára na dojednanú odmenu je spojený s výkonom konkrétnych činností vymedzených v zmluvách.

76. Dovolací súd sumarizuje, že v posudzovanom prípade bol pre rozhodnutie odvolacieho súdu (pri zistenom skutkovom stave, ktorý dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať a je ním viazaný) rozhodujúci záver, že žalobca mal nárok na učenú výšku fixnej odmeny len za skutočne/fakticky vykonané činnosti bližšie špecifikované v zmluvách, ktoré však od mesiaca jún 2021 pre žalovaného

nevykonával, a keďže nešlo o paušálnu odmenu, na ktorú by mu vznikol nárok bez ohľadu na čo, či činnosti vykonával každý mesiac počas trvania zmlúv, tak nárok na fixnú odmenu žalobcovi nepatrí, a teda jeho nárok nie je dôvodný. Konečný záver súdov nižších inštancií sa tak odvíjal od úvahy o neopodstatnenosti žalobou uplatneného nároku vzhľadom na to, že žalobca nevykonával zmluvne špecifikované činnosti, a to bez ohľadu na to, či mu vo vykonávaní činností bránil žalovaný. Žalobca si ako mandatár neplnil povinnosti, činnosti skutočne nevykonával, a preto za výkon svojej činnosti nemal nárok na fixnú odmenu. Konajúce súdy uzavreli, že pokiaľ mandatár činnosť riadne nevykonával, bez ohľadu na to, z akého dôvodu, napr. aj pre okolnosti na strane mandanta, nemá nárok na odplatu.

77. Dovolací súd ďalej uvádza, že nárok žalobcu na fixnú odmenu v zmysle zmluvy 1/ a zmluvy 2/ bol koncipovaný ako protiplnenie za riadny výkon činnosti, pričom tento nárok bol viazaný na vykonávanie činností špecifikovaných v mandátnych zmluvách. Súčasne, obe zmluvy ukladali žalobcovi povinnosť vykonávať činnosti s cieľom dosiahnuť vopred definovaný a očakávaný výsledok, presne v zmluvách vymedzený.

78. Pri hľadaní odpovede na dovolaťom formulovanú otázku najvyšší súd aplikoval závery aj z obdobných rozhodnutí, ktoré však svoje závery opierajú o odlišný skutkový stav a nenesú tak znaky ustálenej rozhodovacej praxe aplikovateľnej na vec prejednávanej. Dovolací súd preto pristúpil k zodpovedaniu dovolaťom položenej otázky ako k otázke doposiaľ neriešenej dovolacím súdom.

79. Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obdo/43/2010 zo dňa 14.12.2010 je pre argumentačnú líniu ďalej rozvinutú významný najmä tým, že výslovne pracuje s napätím medzi § 571 ods. 2 ObZ (odplatosť a „zmluva na činnosť“) a § 568 ods. 2 ObZ (informačno-odovzdávacia povinnosť mandanta), pričom zdôrazňuje rozhodujúcu úlohu zmluvne dohodnutého mechanizmu odmeny a štandardu odborného postupu mandátára. V tam posudzovanom prípade bola odmena konštruovaná ako „podielová/sukcesná“ a viazaná na získanie (poskytnutie) finančných prostriedkov, ku ktorému podľa zisteného skutkového stavu nedošlo spôsobom predpokladaným zmluvou, a preto nárok na túto časť odmeny nevznikol; súd tu zároveň neprijal argument, že neúspech bol spôsobený porušením § 568 ods. 2 ObZ na strane mandanta, keďže z okolností veci vyvodil, že mandatár sa „neinformoval o postupe vo veci, nekomunikoval s orgánom rozhodujúcim o žiadosti a nepreukázal odbornú starostlivosť v rozsahu, ktorý by vylučoval jeho vlastný podiel na neúspechu“, pričom osobitne akcentoval aj to, že zmluva sa opierala o režim podielovej odmeny podľa advokátskej tarify. Toto rozhodnutie však potvrdzuje metodologické východisko, podľa ktorého o vzniku a rozsahu nároku na odmenu v mandáte primárne rozhoduje obsah dohody strán (vrátane toho, či ide o odmenu viazanú na činnosť alebo na výsledok), a pri činnostných záväzkoch je súčasne imanentným kritériom posúdenia „riadnosti“ plnenia odborný postup mandátára, nie ex post racionalizácia neúspechu odkazom na všeobecnú povinnosť mandanta (§ 568 ods. 2 ObZ) bez preukázania vlastnej procesnej a odbornej diligencie mandátára.

80. Z hľadiska širšieho kontextu je ďalej dôležité uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Obdo/91/2021 z 31.01.2023, ktoré v sporovej situácii odmeňovania člena štatutárneho orgánu (pri zmluvnom odkaze na primerané použitie mandátnej úpravy) explicitne artikuluje dva nosné postuláty: po prvé, že mandát je typologicky „zmluvou o vynaložení úsilia“, takže pre posúdenie splnenia záväzku je rozhodujúce, či mandatár postupoval s potrebnou odbornou starostlivosťou, rešpektoval pokyny a konal v záujme mandanta, a nie to, či sa dosiahol ekonomicky očakávaný výsledok; po druhé, že odňatie alebo nevzniknutie odmeny z dôvodu nedosiahnutia výsledku je možné iba ako dôsledok výslovnej zmluvnej (alebo vnútroorganizačnej) konštrukcie, t.j. ak si strany (resp. v danej veci príslušné orgány spoločnosti) platne nastavili pravidlá, podľa ktorých sa odmena viaže na výsledok alebo sa kráti pri konkrétnom porušení povinností.

81. Citovaná judikatúra má vo vzťahu k v prejednávanej veci formulovaným záverom význam najmä ako autoritatívne potvrdenie, že odmena v režime mandátu (a analogicky v režimoch naň nadväzujúcich) sa zásadne nespája s výsledkom, pokiaľ si to strany výslovne nedohodli, avšak vždy predpokladá riadne plnenie činnostného záväzku posudzované cez optiku odbornej starostlivosti a zmluvne nastavených pravidiel, čo je kompatibilné so záverom, že pri mesačnom odmeňovaní bez tzv. paušálu za dostupnosť,

musí byť predmetom dokazovania (a tým aj podmienkou nároku) preukázateľná realizácia zmluvne dohodnutej činnosti v príslušnom období, nie iba existencia trvania zmluvy samotnej.

82. Mandátna zmluva podľa Obchodného zákonníka predstavuje typický záväzkový typ „zmluvy o činnosti“, v ktorej sa mandatár zaväzuje zriaďovať pre mandanta dohodnutú obchodnú záležitosť, pričom odplatosť je jej imanentným znakom; ak odplata nie je dojednaná výslovne, zákon ju predpokladá najmä vtedy, ak zriaďovanie záležitosti patrí do predmetu podnikateľskej činnosti mandátára (§ 566 ods. 1 a 2 ObZ; porovnaj Patakyová a kol.: Obchodný zákonník. Komentár, C. H. Beck, 2022, str. 1560). Zákonná úprava v § 571 ObZ rozlišuje jednak pravidlá určenia výšky odplaty a jednak pravidlá vzniku nároku na odplatu: ak výška odplaty nebola určená v zmluve, mandátárovi patrí odplata obvyklá v čase uzavretia zmluvy za obdobnú činnosť, pričom rozhodujúcim okamihom pre zistenie „obvyklej“ odplaty je čas uzavretia mandátnej zmluvy, nie čas neskoršieho plnenia. Vo veci prejednávanej je však určujúci § 571 ods. 2 ObZ, ktorý v dispozitívnej rovine viaže vznik nároku na odplatu na riadne vykonanie činnosti, na ktorú bol mandatár povinný, pričom zákon výslovne oddeľuje výkon činnosti od úspechu (výsledku) zriaďovania - výsledok nie je podmienkou nároku, avšak podmienkou nároku je riadne vykonanie činnosti, ak si strany nedohodli iný režim odmeňovania („ak zo zmluvy nevyplyva niečo iné“). Z toho vyplýva základná metodologická premisa: pri pravidelnej mesačnej „fixnej“ odmene nemožno automaticky vychádzať z toho, že ide o paušálnu odplatu za samotné trvanie zmluvného vzťahu. Rozhodujúce je, či zmluva (výslovne alebo výkladom podľa obsahu a účelu) konštruje odplatu ako protiplnenie za faktický výkon dohodnutej činnosti, alebo ako paušál za disponibilitu/pripravenosť mandátára, resp. za kontinuálne zabezpečovanie agendy bez väzby na mesačnú preukázateľnú aktivitu (porov. citovaný komentár Patakyová a kol.).

83. V tomto rámci možno v zhode so súdmi nižšej inštancie poukázať na historickú judikatúru Najvyššieho súdu ČR, vychádzajúcu z totožnej zákonnej dikcie Obchodného zákonníka, je teda v zhode s konštrukčným základom úpravy mandátu, a teda je použiteľná na vec prejednávanú ako výkladová pomôcka pri interpretácii práva aplikáciou cudzieho rozhodnutia, pričom táto judikatúra poskytuje presvedčivý interpretačný oporný bod aj pre slovenské pomery. Podľa rozsudku NS ČR sp. zn. 32Odo/1056/2004 zo dňa 15.3.2005 je - ak nie je dohodnuté inak - jedinou podmienkou vzniku nároku mandátára na odplatu riadne vykonaná činnosť; ak mandatár činnosť nevykonáva (hoci aj z dôvodu prekážok na strane mandanta), nárok na odplatu mu nevzniká. Rovnakú nosnú myšlienku potvrdzuje aj rozsudok NS ČR sp. zn. 23Cdo/3992/2011 zo dňa 20.12.2011, podľa ktorého (ak účastníci nedohodli odlišný režim) vznik nároku na odplatu nie je viazaný na to, či mandant dával pokyny alebo na formu odmeny, ale výlučne na riadne vykonanú činnosť. Táto judikatúra zároveň ukazuje hranicu, kedy môže byť mesačná fixná odmena kvalifikovaná ako skutočný paušál, ktorý sa aplikuje aj na mesiace bez rovnomerne rozloženej aktivity, keď pre vec riešenú v rozsudku NS ČR sp. zn. 32Odo/303/2005 zo dňa 25.1.2006 bolo podstatné, že mandátna zmluva nastavila paušálnu odmenu a povinnosti mandátára neboli koncentrované do konkrétnych časových období ani viazané na požiadavku preukazovať výkon každý mesiac; preto samotná existencia mesiacov s nižšou alebo nerovnomernou aktivitou nebola dôvodom na zánik povinnosti mandanta platiť dohodnutý paušál. Z týchto východísk vyplýva správne rozlišovacie pravidlo pre posudzovanú vec, teda ak „fixná mesačná odmena“ nie je zmluvne koncipovaná ako paušál za disponibilitu či výkon kontinuálnej agendy nezávisle od mesačnej aktivity, ale je (podľa obsahu mandátnej zmluvy) protiplnením za faktické vykonávanie konkrétne vymedzených činností, potom sa uplatní jadro § 571 ods. 2 ObZ v tom zmysle, že nárok na túto odplatu vzniká len za obdobia, v ktorých bola dohodnutá činnosť riadne vykonaná.

84. Ak mandatár od určitého mesiaca zmluvne špecifikované činnosti nevykonával, absentuje zákonný predpoklad vzniku nároku na odplatu, a to bez ohľadu na to, či príčinou nečinnosti boli okolnosti na strane mandanta, keďže zákon (pri „odmene za činnosť“) neviaže vznik nároku na samotné trvanie zmluvy, ale na riadny výkon dohodnutej činnosti, pričom prípadné porušenie povinností mandanta (napr. neposkytnutie súčinnosti) môže - podľa okolností - zakladať iné právne následky, nie však automatickú transformáciu režimu § 571 ods. 2 ObZ na „odplatu za nečinnosť“. Dovolací súd tu podotýka, že tomto kontexte korektív poctivého obchodného styku (§ 265 ObZ) vystupuje ako výnimočný nástroj „ultima ratio“ pre extrémne situácie, nie ako prostriedok na nahradenie absentujúceho zákonného či zmluvného

základu nároku na odplatu; preto ani argumentácia prekážkami na strane mandanta nemôže bez ďalšieho preklenúť absenciu riadne vykonanej činnosti, ak zmluva neustanovuje paušálnu odmenu a mandatár z titulu odplaty uplatňuje nárok za obdobie faktickej nečinnosti. Na skutkový stav, v ktorom bola výška fixnej odmeny zmluvne určená, avšak súčasne bola viazaná na výkon konkrétne špecifikovaných činností, ktoré mandatár od júna 2021 fakticky nevykonával, preto nadväzuje presvedčivý a zákonne konzistentný záver súdov nižšej inštancie, že nejde o paušálnu odmenu splatnú bez ohľadu na výkon, ale o odplatu za činnosť. V období absencie výkonu nevzniká mandatárovi právo na odplatu podľa § 571 ods. 2 ObZ, pričom otázka, či mandant nečinnosť spôsobil, môže byť právne relevantná len z hľadiska iných nárokov (najmä nákladových či zodpovednostných), nie však pre samotný vznik nároku na „fixnú“ odmenu, ktorá je obsahovo viazaná na výkon dohodnutej činnosti.

85. Relevantnou vo veci bola i polemika vedená vo vzťahu k výkladu pojmu použitého v zmluve („fixná odmena“), kedy rozlišovanie medzi „fixnou“ a „paušálnou“ odmenou je v danom spore určujúce, pretože výsledok subsumpcie pod § 571 ods. 2 ObZ závisí od toho, či si zmluvné strany dohodli odmenu ako protiplnenie za preukázateľný výkon dohodnutej činnosti, alebo ako paušál za disponibilitu (pripravenosť) mandátára nezávislý od toho, či sa v konkrétnom období činnosť fakticky vykonala. Pojem „fixná odmena“ má v právno-ekonomickom aj lexikologickom zmysle primárne význam označenia jej nemennosti (predurčenosti) z hľadiska výšky, t.j. ide o odmenu pevne určenú sumou alebo jednoznačným výpočtovým pravidlom, ktorá sa nemení podľa rozsahu či úspešnosti výsledku. „Fixná“ tak tvorí prirodzený protipól k odmene „variabilnej“, ktorej výška je viazaná na splnenie alebo mieru splnenia určitého parametra výsledku (typicky dosiahnutie definovaného ekonomického alebo právneho efektu, prípadne jeho percentuálne naplnenie), a práve preto sa v praxi často kombinuje fixná zložka (za výkon činnosti) a variabilná zložka (za úspech), čo bolo zjavné aj zo skutkového stavu vo veci prejednávanej.

86. Naproti tomu pojem „paušálna odmena“ (paušál) je v tomto kontexte kvalitatívne odlišný: nejde len o nemennosť výšky, ale predovšetkým o osobitný režim odplaty, pri ktorom je odmena konštruovaná ako platba za určitý rozsah záväzku mandátára v časovom období, typicky za disponibilitu, pripravenosť, exkluzivitu určitej agendy, pričom nie je podmienkou, aby sa v každom jednotlivom mesiaci realizoval identifikovateľný súbor úkonov; rozhodujúci je stav pripravenosti plniť a priebežné pokrytie dohodnutej agendy v rámci trvania zmluvy, ak je takto nastavený predmet záväzku. Paušál je preto konceptuálne spojený s prevzatím rizika nerovnomernej potreby výkonu: v niektorých obdobiach môže byť výkon intenzívny, v iných minimálny, avšak zmluvná logika paušálu spočíva v tom, že mandant platí stabilnú protihodnotu za to, že mandatár je v zmluvnom režime pripravenosti a kapacitne viazaný pre mandanta. Práve preto doktrína a judikatúra zdôrazňuje, že ak nie je dohodnuté inak, samotné trvanie mandátnej zmluvy bez riadne vykonanej činnosti nárok na odplatu nezakladá, pričom odlišný záver je možný len vtedy, ak „zo zmluvy vyplýva niečo iné“, teda ak zmluva založí paušálny režim alebo iný osobitný mechanizmus viazaný na čas, nie na preukázateľný výkon.

87. Z hľadiska interpretácie zmluvy je preto potrebné dôsledne oddeliť dve roviny: (i) „fixná“ ako pevne určená výška odmeny a (ii) „paušálna“ ako odmena splatná z titulu časového režimu (disponibility), ktorá môže byť rovnako fixná, no jej nároková báza nie je viazaná na preukázaný výkon v každom období. Inak povedané, paušálna odmena môže byť fixná, avšak fixná odmena nie je automaticky paušálna; paušálnosť je kvalitatívny znak odplatového režimu, kým fixnosť je kvantitatívny znak výšky. Z tohto dôvodu samotné označenie odmeny ako „fixnej“ ešte neimplikuje, že ide o paušál za dostupnosť, a rovnako ani mesačná periodicita platieb ešte nevytvára bez ďalšieho paušálny režim; mesačná periodicita môže predstavovať iba technické určenie splatnosti odmeny; samotná skutočnosť, že odmena je splatná mesačne, ešte neznamená, že ide o paušálnu odmenu za trvanie zmluvného vzťahu, keďže odmena môže zostať viazaná na výkon činnosti definovanej v zmluve v príslušnom období, pokiaľ zo zmluvy alebo z účelu dojednania nevyplýva, že strany chceli odmeňovať najmä disponibilitu a pripravenosť mandátára bez väzby na konkrétne mesačné plnenie (porov. cit. komentár Patakyová a kol.).

88. Osobitný charakter posudzovanej veci spočíva v tom, že zmluvné strany dojednali dvojzložkové

odmeňovanie, v ktorom „fixná“ odmena predstavovala pevne stanovenú mesačnú sumu viazanú na preukázateľný výkon činností podľa oboch mandátnych zmlúv, kým „variabilná“ odmena bola priamo podmienená mierou dosiahnutia špecifikovaného očakávaného výsledku. Takéto nastavenie je typologicky konzistentné s mandátnym modelom: fixná zložka je protiplnením za priebežné vykonávanie dohodnutých činností (bez ohľadu na úspech), variabilná zložka je nadstavbou motivujúcou výsledok. Už samotná existencia variabilnej zložky viazanej na výsledok podporuje záver, že fixná zložka bola konštruovaná ako odmena za výkon činností, nie ako paušál za dostupnosť; paušál za dostupnosť má totiž spravidla ekonomickú funkciu „odmeny za kapacitnú viazanosť“, zatiaľ čo v tejto veci je funkcia fixnej zložky zjavne „odmena za činnosť“ a funkcia variabilnej zložky „odmena za výsledok“.

89. Rozhodujúcu indíciu o skutočnej vôli strán pritom poskytuje aj ich následné správanie, ktoré je podľa ustálenej interpretačnej metodiky významné pre výklad obsahu právneho úkonu, najmä ak zmluvné označenia môžu navodzovať viacero výkladov. V danom prípade žalobca v mesiacoch marec, apríl a máj 2021 predkladal žalovanému „Potvrdenia mandanta o činnosti mandatára“ (v danom období aj písomne akceptované žalovaným), teda listiny, ktorými sa preukazoval výkon činnosti mandatára v konkrétnom období. Takéto konanie je zmysluplné a racionálne práve v režime, v ktorom je nárok na mesačnú fixnú odmenu viazaný na preukázateľné vykonanie zmluvne špecifikovaných činností; naopak, v režime paušálu za dostupnosť by požiadavka na pravidelné potvrdzovanie činností nedávala typický ekonomický ani právny zmysel, pretože pri paušále je jadrom protiplnenia disponibilita, nie inventarizácia úkonov.

90. Z uvedeného vyplýva, že pre posúdenie nároku nie je správne pýtať sa, či bola dohodnutá „fixná“ odmena, ale či bola dohodnutá „fixná mesačná odmena za výkon“ alebo „paušálna mesačná odmena za dostupnosť“. Keďže v posudzovanej veci zmluvné dojednania (fixná zložka za vykonanú činnosť vs. variabilná zložka) a mechanizmus preukazovania činnosti (potvrdenia/výkazy) objektivizujú, že fixná odmena bola určená ako pevne stanovené protiplnenie za vykonávanie zmluvne špecifikovaných činností v každom mesiaci trvania vzťahu, potom neexistuje priestor na extenzívny výklad, podľa ktorého by „fixná“ mala znamenať „paušálna“. V dôsledku toho je právne správne vychádzať z režimu § 571 ods. 2 ObZ - ak mandatár v určitých mesiacoch zmluvne špecifikované činnosti fakticky nevykonával a zmluva nezakladala paušálnu odmenu za disponibilitu, nevzniká mu za tieto mesiace nárok na fixnú odmenu (rozumej na odmenu vo fixnej výške), pričom prípadné prekážky na strane mandanta môžu byť relevantné len pre iné nároky (v danom konaní relevantne neuplatnené), nie pre samotný vznik nároku na odplatu za činnosť.

91. Dovolací súd tak, s poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie považoval právnu otázku položenú dovolateľom za prípustnú (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a odpovedá na ňu nasledovne:

Ak je mesačná fixná odmena v mandátnej zmluve podľa Obchodného zákonníka konštruovaná ako protiplnenie za výkon zmluvne špecifikovaných činností, nárok mandatára na túto odmenu vzniká (pri absencii odlišnej dohody) len za obdobia, v ktorých mandatár dohodnutú činnosť riadne vykonal; za mesiace faktickej nečinnosti mandatára nárok na odplatu podľa § 571 ods. 2 ObZ nevzniká ani v prípade, že nečinnosť bola vyvolaná okolnosťami na strane mandanta, pokiaľ zmluva nezakladá paušálnu odplatu za disponibilitu alebo iný režim odmeňovania nezávislý od mesačného výkonu.

92. Podľa § 448 CSP, dovolací súd zamietne dovolanie, ak dovolanie nie je dôvodné.

93. Dovolací súd vzhľadom na prípustnosť dovolania v časti dôvodov v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP týkajúcich sa položenej právnej otázky, uskutočnil vo veci meritórny prieskum. Z právnych záverov dovolacieho súdu vyššie formulovaných k zodpovedaniu právnej otázky podstatnej pre rozhodnutie sporu, vyplýva, že odvolací súd napadnutým rozsudkom rozhodol vecne správne, ak potvrdil zamietnutie žaloby, správne uzavrel, že pokiaľ žalovaný nevykonával v rozhodnom období žiadnu činnosť mandatára podľa mandátnych zmlúv, nemá nárok na fixnú odmenu. Dovolací súd tak dospel k záveru, že žalobca nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci, teda jeho dovolanie smeruje proti vecne a právne správne rozhodnutiu odvolacieho súdu, a v súlade s § 448 CSP dovolací súd tak dovolanie ako nedôvodné zamietol.

94. Žalobca bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP), preto mu vznikol nárok na plnú náhradu trov tohto konania. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP vo väzbe na § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

95. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.